PAX

Leesexemplaar

OPMERKING VAN DE AUTEUR:

Vossen communiceren met elkaar via een ingewikkeld systeem van geluiden, bewegingen, geuren en uitdrukkingen. De 'dialogen' in de hoofdstukken van Pax staan in een schuin lettertype en zijn een poging om hun bijzondere taal te vertalen.

Leesexemplaar

SARA PENNYPACKER

PAX
NAAR HUIS

ILLUSTRATIES VAN JON KLASSEN

Vertaald door Aimée Warmerdam

PELCKMANS

Leesexemplaar

Voor Donna Bray, omdat je zo goed bent voor de vossen.

– S.P.

Leesexemplaar

Leesexemplaar

Pax rende.

Hij rende altijd – al was het bijna een jaar geleden dat hij in een kooi zat, zijn spieren wisten nog heel goed hoe het was om achter een hek te zitten.

Maar vandaag was het anders. Het was anders omdat Pax het kon ruiken. Hij rook het onder de bevroren laag sneeuw die in de donkere schaduwen van de dennenbomen was blijven liggen en onder het flinterdunne laagje ijs dat op de plassen lag. Hij rook de lente. Nieuw leven op weg naar boven – van onder boomschors, aarde en bladeren – op zoek naar licht.

En toen bleef hij plotseling staan. Konijn.

Borstel had de laatste tijd altijd honger.

Pax schoot de andere kant op, volgde het geurspoor en kwam bij de burcht. Die was nog maar een paar uur daarvoor verlaten. Er lagen twee karkassen van jongen; eentje was al een paar dagen dood, het andere sinds de vorige avond.

In drie dagen tijd was dit al de derde keer dat Pax een nest met dode jongen vond. Eerst had hij een muizenhol gevonden, waar

Leesexemplaar

nog een heel nest in lag. Hij had een vers kadaver voor Borstel meegenomen, maar ze had haar neus opgetrokken.

Het tweede nest dat hij gevonden had, was een eekhoornnest. Borstel had ook die twee dode jongen geweigerd, dus liet Pax de dode konijnen maar liggen. Hij was opeens heel erg moe en besloot terug te keren naar de verlaten boerderij, waar Pax, Borstel en Onderdeurtje woonden sinds ze de plek hadden verlaten waar Onderdeurtje zijn poot had verloren.

Hij zag Borstel nergens, maar ze kon niet ver weg zijn. Op een drafje volgde hij haar spoor, dat naar een oude schuur liep. Onder het trapje was een ingang; eromheen lag net omgewoelde aarde. Pax volgde haar geur en kroop naar binnen.

Borstel lag achter in het nieuwe hol. Ze had zich opgerold en haar lichte vacht zat onder de modder. Ze opende één oog, keek haar metgezel slaperig aan en legde haar kop weer op haar voorpoten.

Pax keek verbaasd toe. Het was nog vroeg, maar het was helemaal niet koud, en niets wees erop dat er storm op komst was. Nog vreemder was de geur in het hol, die hij nooit eerder had geroken, maar die hij toch goed kende. Het rook naar Borstel, en toch was het Borstel niet.

Hij duwde zijn snuit in haar nek, spoorde haar aan om de geur los te laten. *Nieuw?*

Ja, nieuw. Wij.

Pax begreep het nog steeds niet.

Borstel rolde op haar rug en liet hem haar bolle buik zien. *Pups. Spoedig.* Toen rolde ze terug in het schone zand.

Pax bleef naast haar zitten, net zo lang tot haar ademhaling rustiger werd en ze in slaap viel.

Hij verliet het hol en blafte één keer.

Leesexemplaar

En toen begon hij te rennen. Dit keer rende hij omdat hij niet anders kon. Omdat hij anders van blijdschap zou ontploffen.

Leesexemplaar

Peter kroop over de houten vloer en ging met zijn hand langs een opstaand randje van een plank, die helemaal doorliep. Vola had gezegd dat de planken vlak genoeg waren en dat hij kon beginnen met schuren, maar hij was niet tevreden met 'vlak genoeg'. Als de vloer klaar was, moest hij perfect zijn.

Hij draaide aan de moer van de schaaf tot de beitel zo vlak stond dat hij flinterdunne houtkrullen kon maken. Hij kon ook in één keer een dikkere laag eraf schaven, maar als je het laagje voor laagje deed werd het mooier.

Peter hield van schaven. Van alles wat hij had geleerd bij het bouwen van de blokhut, vond hij schaven misschien wel het leukst. De schaaf was een werktuig waar je al je spieren voor nodig had, anders dan bijvoorbeeld bij een schroevendraaier. Met een schaaf gebruikte je je hele lichaam. Gereedschap voor een man, niet voor een jongen.

Hij zette haar op het hout, legde zijn rechterhand op de knop, boog voorover en duwde haar met zijn linkerhand naar voren. Het honderd jaar oude gele dennenhout, dat in een schuur van

Leesexemplaar

de buren had gelegen, liet makkelijk los en de gladde krul rook fris, alsof de boom pas was omgehakt. Hij vond het bijzonder dat je van hout altijd iets nieuws kon maken en het…

Opeens stootte hij met de schaaf op een knoest. Zijn hand schoot naar voren en hij schaafde de huid van zijn handpalm.

Vloekend ging hij op zijn hurken zitten. Wanneer leerde hij het nou een keer? Zo ging het met knoesten. Ze zaten altijd net onder het oppervlak verborgen. Terwijl het bloed opwelde en langs zijn pols druppelde, dacht hij aan het zinnetje: bloed, zweet en tranen. Zweetdruppels zaten er al genoeg in dit hout. Het kon geen kwaad om zijn handtekening in bloed achter te laten. Hij hield de wond tegen de plank aan en keek hoe de rode vlek zich verspreidde. Het bloed leek op een vlam, of nee, op een vossenstaart.

Geschrokken trok hij zijn hand terug – de herinnering overviel hem. Vorig jaar, toen hij terug was gegaan naar de plek waar hij Pax had achtergelaten, had hij een snee in zijn kuit gemaakt. Hij had met zijn vinger een rode vos met een staart getekend en een vosseneed afgelegd; een bloedbelofte dat hij terug zou komen.

Hij drukte met zijn hand op zijn borst. Herinneringen waren verraderlijk. Ze lagen altijd op de loer, klaar om aan te vallen, en als je niet oplette, staken ze een mes in je hart.

Peter wist wat hij doen moest om met deze herinnering om te gaan. Het was een straf die hij voor zichzelf bedacht had. Elke keer als hij door herinneringen overvallen werd en aan Pax dacht, zoals nu, dwong hij zichzelf om dezelfde gedachteoefening uit te voeren. Hij kon het net zo goed nu meteen maar doen.

Hij sloot zijn ogen en riep het beeld op van die middag, toen hij aan de kant van de weg een dode moervos had gevonden. Hij ging al zijn stappen na, alles wat hij toen gedaan had, tot in detail: hoe hij haar stijve lichaam, dat onder de modder zat, had opge-

Leesexemplaar

pakt en hoe hij haar had meegenomen, op zoek naar een plek om haar te begraven, hoe hij naast een muur een zanderige plek had gevonden, waar hij met zijn laars een ondiep graf had gegraven.

Peter voelde een steek in zijn borst – zoals altijd wanneer hij bij dit moment was aangekomen – maar hij gaf niet op. Hij dacht terug aan de ingang van het vossenhol dat hij had gevonden. Hij kreeg het gevoel dat zijn keel werd dichtgeknepen, maar hij dwong zichzelf om het voor zich te zien: de drie dode jongen en één rillend jong dat nog leefde.

Hij had zijn hand in het hol gestoken en het rillende jong opgetild – een mannetje, een kleine rekel. Hij had hem tegen zich aan gehouden, en hij had niet eens geweten hoe groot de leegte in zijn borst was geweest, totdat het diertje die opvulde. Maar nu, voor de straf die hij zichzelf oplegde, luisterde hij naar de stem van zijn vader: zijn vader die tegen hem zei wat hij had moeten doen.

'Je had hem dood moeten laten gaan, net als de andere welpen. Het enige wat je had kunnen doen was hem daarbij helpen, zodat hij niet langer hoefde te lijden.'

Peter was woedend geworden. Met het jong in zijn armen had hij geroepen: 'Te laat. En ik hou hem.'

Zijn vader was niet blij geweest. Maar in zijn ogen had Peter, misschien wel voor het eerst, ook een teken van respect gezien.

Hij wist nu dat zijn vader gelijk had gehad. Hij had Pax uit zijn lijden moeten verlossen; om hem te beschermen tegen het verdriet dat hij Pax en zichzelf vijf jaar later zou aandoen.

Hij maakte de oefening af. In gedachten stak hij zijn hand niet in het hol. In plaats daarvan beeldde hij zich in dat hij een grote steen van de muur wrikte die hij voor de ingang legde. En hij zou weglopen. Niet meer omkijken.

Doe het. Loop weg. Kijk niet om.

Leesexemplaar

Al dat verdriet dat hij had kunnen voorkomen.

Peter ging nog twee keer alle stappen langs. Hij had gelezen dat je het drie keer moest doen om je hersenen te herprogrammeren.

De gedachteoefening werkte. Hij dacht minder vaak aan Pax. Als hij de wasbeer van Vola niet zag, vergat hij soms helemaal dat hij een huisdier had gehad.

Hij stond op en legde de schaaf weg. Het bloeden was gestopt, maar hij zou haar voorlopig niet meer gebruiken. Je mocht herinneringen geen kans geven.

Uit een bak in de hoek pakte hij een jutezak. Daarin had hij mos, as en leem verzameld. Dat mengde hij in een emmer met water tot er een dikke pasta ontstond waarmee hij de kieren opvulde tussen de balken aan de noordkant van de blokhut.

Terwijl hij daarmee bezig was, dwaalden zijn gedachten af. Hij keek bewonderend naar de blokhut. In september, na zijn eerste schooldag, had hij besloten om hem te bouwen. Die dag zat hij in Vola's keuken en toen hij al zijn boeken op tafel had gelegd, had hij begrepen dat het zo niet langer ging. Vola's kleine huis was prima voor haar alleen, maar er was te weinig ruimte voor twee. Ze waren het met elkaar eens geweest dat hij een eigen plek nodig had, waar hij alleen kon zijn. Ze had hem geholpen om een houten huisje te ontwerpen waar hij kon slapen en leren. Niet groot, drie bij vier, net genoeg ruimte voor een bed en een bureau, een tafel en een stoel – maar hij vond het juist fijn dat het zo eenvoudig was.

De bomen had hij zelf omgehakt. Hij had de stammen op maat gezaagd en de inkepingen gemaakt. Hij had de dakspanten en de balken bevestigd, en de dakspanen aangebracht die hij met teer had afgedekt. Een week geleden had hij bij de schroothandel drie ramen gevonden en een deur, die hij gekocht had van het

Leesexemplaar

geld dat zijn opa hem elke maand stuurde. Morgen, na school, zou hij de kozijnen maken.

Buren hadden hem geholpen met het optillen van de balken, maar voor de rest had hij alles alleen gedaan. Natuurlijk had Vola hem gesteund, maar ze had geen spijker in de muur geslagen. Dat was de afspraak geweest: hij wilde het helemaal zelf doen, en dat had ze gerespecteerd. Dat was iets wat hij leuk aan haar vond.

Net op dat moment, alsof ze zijn gedachten had gehoord, kwam ze over het pad naar hem toe lopen. Ze keek ongemakkelijk en trok even aan haar jurk, alsof ze er nog steeds aan moest wennen dat ze nette kleren aan moest als ze naar de bibliotheek ging.

Ze stapte op het betonblok dat hij voor haar bij de ingang had neergelegd – ze kon bijna alles met haar prothese, maar een hoge opstap was lastig. Ze klopte op een balk. Dat was nóg iets wat hij fijn vond: ze respecteerde zijn persoonlijke ruimte.

Hij rolde snel een kleed uit zodat ze niet zou zien dat de vloer nog niet af was, en gebaarde dat ze binnen kon komen. 'Hoe ging het vandaag?'

Vola glimlachte. 'Ik heb mijn handen vol aan dat meisje van de familie William, maar ze heeft wel talent voor de marionetten. Je moet de groeten van Bea hebben. Ze heeft dat nieuwe boek over bomen besteld dat jij wilde hebben. Ik had niet gedacht dat er nog een boek over bomen bestond dat jij nog niet gelezen had. O, en dit vergeet ik nog bijna: er hing een briefje op het prikbord, van iemand die puppy's heeft. Een mix van een labrador en een spaniël. Ik dacht…'

Peter hapte naar lucht. Hij draaide zich om. 'Nee.' Nu was hij met zijn gedachten weer bij Pax. Hij pakte de troffel. 'Ik moet verder.'

Leesexemplaar

'Ik dacht alleen: een hond zou je gezelschap kunnen houden als je vaker hier bent.'

'Nee!' Hij schrok zelf van de felheid in zijn stem.

Vola deed een stap naar achteren. 'Oké. Het is te snel. Ik snap het.'

Peter betwijfelde of Vola het begreep, want hij begreep het zelf nauwelijks. Het enige wat hij wist was dat hij het benauwd kreeg bij de gedachte aan een nieuw huisdier.

Ze glimlachte naar hem.

Peter knikte en smeet een klodder pasta tegen de muur. Hij wilde alleen gelaten worden. Hij moest de straf opnieuw uitvoeren, anders zouden de herinneringen vat op hem krijgen. Hij smeerde de pasta uit.

Vola's glimlach verdween. 'Zoals ik gisteren al zei: je moet niet alles dichtsmeren, hoor.'

Peter beet op zijn wang en maakte nog een kier dicht. 'Het houdt de kou buiten.'

'En de lucht en het licht.'

Hij drukte de pasta in de gleuf.

'Mensen gaan dood zonder licht en lucht, jongen,' zei Vola zacht.

'Ik weet het,' zei hij zonder op te kijken. 'Mensen gaan ook dood van de kou.'

Leesexemplaar

Pax rende.

Een week geleden was het warm geweest, maar nu zat er vorst in de lucht. Het was een kraakheldere nacht en de aantrekkingskracht van de vollemaan was sterk, maar de aantrekkingskracht van Borstel was sterker.

Tegen zonsondergang was ze met een schommelende buik in het hol onder de schuur gekropen. Pax had gehoord hoe onrustig ze was. Ze had rondjes gelopen, was gaan liggen en was weer opgestaan. Ze had in het zand gegraven en geprobeerd haar draai te vinden. Eén keer had hij zijn snuit naar binnen gestoken, toen hij haar zware ademhaling had gehoord, maar ze had naar hem gegromd. *Kom niet verder. Maar blijf in de buurt.*

Vanaf dat moment had hij de schuur en het omliggende gebied bewaakt, tot aan het grasland bij de heuvel, waar de eerste groene scheuten al boven de grond uit kwamen. Urenlang was er geen indringer te bekennen geweest, maar nu hoorde hij een bekende tred, en het geluid kwam dichterbij.

Borstels broer had een vreemde waggelgang sinds hij vorige

Leesexemplaar

lente een poot had verloren, maar hij was een goede jager geworden. Hij kon niet zo hard meer rennen, maar zijn ogen en oren deden het des te beter. Nu kwam hij uit de bosjes gekropen met een dikke kwartel in zijn bek, die hij voor het hol op de grond liet vallen.

Onderdeurtje richtte zijn oren op het geritsel daarbinnen.

Voordat Pax hem kon waarschuwen, stak hij zijn snuit in het hol. Pax hoorde geblaas en gejank en even later tuimelde Onderdeurtje achterstevoren naar buiten. Hij sloop weg en ging op een veilige afstand onder de oude eik liggen.

Pax liep naar Onderdeurtje toe en ging naast hem liggen. Onderdeurtje krulde zijn staart over zijn snuit, maar Pax bleef op zijn hoede en hield het hol in de gaten. Hij zou niet naar binnen gaan totdat Borstel hem zou vragen om te komen. Hij wist uit ervaring hoe scherp haar tanden waren, ze kon zichzelf heel goed verdedigen, en toch voelde hij de drang om haar die nacht te beschermen.

Tegen zonsopgang dreef de geur van bloed Pax' kant op.

Hij stoof naar het hol.

Een vochtige warmte rees op in de koude lucht. De geur van bloed die naar buiten kwam, was niet afkomstig van een wond en had niet met de dood te maken. Dit was de geur van leven, van nieuw leven, en die geur vroeg om zijn aanwezigheid.

Hij schoot naar binnen.

Borstel likte drie kronkelende welpen schoon. Ze waren donker en glad. Terwijl Pax' ogen aan de duisternis wenden, zag hij piepkleine pootjes, kleine roze voetkussentjes, roze neusjes en oortjes. En alles bewoog.

Borstel snorde tevreden. *Van ons. Veilig.*

Pax ging liggen en krulde zich om zijn nieuwe familie heen.

Leesexemplaar

Toen zijn eigen hart tot rust was gekomen, hoorde hij drie piepkleine, kloppende hartjes. *Veilig. Van ons.*

Leesexemplaar

'Ik heb een besluit genomen.'

Peters opa keek op van de televisie en bromde kribbig. 'Waarover?'

'De as. Ik neem hem mee, opa.'

De blik van de oude man schoot naar de kartonnen doos op de schoorsteenmantel boven de haard.

De doos stond naast de ingelijste foto's die daar al stonden zolang Peter zich kon herinneren. Op de eerste: zijn opa toen hij achttien was, trots op zijn legeruitrusting, voor een deur, samen met de overgrootouders die Peter nooit had gekend. Daarnaast stond een foto van zijn opa toen hij trouwde met de oma aan wie Peter bijna geen herinneringen had. Op de derde foto, een stralend stel dat naar een baby kijkt: Peters vader. En op de laatste foto stond Peter zelf: een kleine jongen met grote oren, in een pak, tussen zijn ouders in, met zijn grootvader ernaast. De vier foto's leken de toeschouwer uit te dagen om iets te geloven wat onwaarschijnlijk leek: dat er in het leven van zijn opa een gezin was geweest.

Leesexemplaar

Zijn grootvader kneep zijn ogen een beetje dicht en keek hem aan, en Peter wist dat hij een afweging maakte. Wie had er recht op wat er over was van iemand? De vader of de zoon? Peter rechtte zijn rug.

De oude man draaide zijn versleten stoel om en sloeg zijn armen over elkaar. Toen zette hij het geluid van de televisie zachter. De presentator zwaaide zwijgend met zijn armen. 'Wat wil je ermee doen?'

'De as hoort bij mijn moeder. Bij haar graf.' Peter keek zijn opa recht in de ogen, iets wat hij nooit deed omdat hij zichzelf dan altijd heel klein voelde worden.

Hij keek niet weg. Hij was het aan zijn moeder verplicht. De laatste tijd voelde hij zich op de een of andere manier schuldig, alsof zij iets van hem verlangde en hij haar teleurgesteld had. Hij moest de as van zijn vader naar haar toe brengen – dat moest het zijn.

Leesexemplaar